

Ter informatie – Topsector Energie stimuleert Sociale-Innovatie

Op 15 april heeft het topteam energie besloten de gereserveerde publieke bijdrage aan STEM van 1,0 miljoen euro uit het EZ innovatiebudget 2013 definitief toe te kennen. Deze middelen zullen onder de gebruikelijke voorwaarden en via een aparte STEM-regeling door AgentschapNL worden uitgezet. STEM, een acroniem voor Samenwerken Topsector Energie en Maatschappij, wordt het sociale-innovatie programma van de topsector energie. Projecten in dit programma zullen de Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI's) van de topsector energie moeten faciliteren bij het vergroten van de realiseerbaarheid van energie-innovaties. Ook moet het programma bijdragen aan een snellere en goedkopere energietransitie. Uit onderzoek van de Erasmus Universiteit blijkt dat 75% van het innovatiesucces verklaard wordt door sociale innovatie en 25% door technologische innovatie. STEM moet een extra impuls geven aan investeringen binnen de topsector energie op het gebied van sociale innovatie en daarmee innovatiesucces op het gebied van energie vergroten.

Het STEM programma is zo opgezet dat praktijk en wetenschap elkaar optimaal kunnen versterken. Er is ruimte voor projecten die er aan bijdragen dat de realisatie van infrastructurele energieprojecten gemakkelijker verloopt. Bijvoorbeeld door in retrospectief te kijken naar een bekend project als het Windpark Noordoostpolder. Ook maakt het programma projecten mogelijk waarin gezocht wordt naar effectieve manieren om de drijfveren en het handelingsperspectief van de con- en prosument veel meer centraal te stellen, bijvoorbeeld vanuit de context van een samenwerking tussen energiecoöperaties en traditionele energiepartijen. Tevens worden projecten gestimuleerd die erop focussen om lopende (duurzame) energie-ontwikkelingen bij te sturen vanuit een Living Lab aanpak, of een actie-onderzoek methodologie. Bijvoorbeeld als het gaat om de uitbreiding van het hoogspanningsnet of de introductie van Smart Grids. De wisselwerking tussen sector en maatschappij vormt telkens het uitgangspunt.

STEM heeft als belangrijke nevendoelstelling om het lerend vermogen van actoren in de energiesector te vergroten en om samenwerking tussen onderzoeksinstituten met relevante expertise te stimuleren. In het programma worden deelnemende bedrijven en andersoortige organisaties dan ook gestimuleerd te reflecteren op de eigen rol en het doorlopen leerproces in projecten.

STEM sluit nauw aan bij het Maatschappelijk-Verantwoord-Innoveren programma van NWO. Dit programma, waar binnen momenteel vijf pilots lopen, legt de focus op de incorporatie van maatschappelijke en ethische overwegingen in de technologie-ontwikkelingsfase. Niet-technologische, maatschappelijke bottlenecks die de afgelopen maanden in het SER-energie akkoord proces zijn geïdentificeerd kunnen in het STEM programma worden opgepakt. Uit een eerste inventarisatie naar behoeftes blijkt dat er o.a. brede interesse bestaat in onderzoek naar de mogelijkheden van meervoudige waarde-creatie bij ruimtegebruik, participatievormen die wel/beter werken dan in het verleden het geval was en drijfveren van energie-collectiviteit.

Coby van der Linde (Clingendael), Jan Staman (Rathenau), Maarten Hajer (PBL) en Wim van Saarloos (NWO) zullen als STEM-beoordelingscomité de Minister adviseren over de vraag of consortiumpartners die projecten inbrengen voldoen aan de kwaliteitscriteria en een afweging

maken welke voorstellen het beste aansluiten bij de ambities van het programma. AgentschapNL voert de subsidieregeling uit die hoogste waarschijnlijk 1 juli zal worden geopend en 12 september weer wordt gesloten. De datum van officiële publicatie van de regeling in de Staatscourant is nog niet bekend. Een draft versie van de regeling, waar geen rechten aan ontleend kunnen worden, is beschikbaar op aanvraag.

De intentie is om van STEM minimaal een driejarig onderzoeksprogramma te maken. *Voor meer informatie kunt u tot nader bericht contact opnemen met Martine Verweij, verweij@squarewise.com, aanjager STEM namens de topsector energie of met AgentschapNL, Marko Kolkman, marco.kolkman@agentschapnl.nl, voor vragen over de uitvoering van de subsidieregeling.*